

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΖ' (ΕΞΑΜΗΝΟ Β')

Σάββατο Ἀθήνα, 19 Δεκεμβρίου 1920

ΑΡΙΘ. 715 (ΦΥΛ. 25)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ: Στὸ φίλο μου—Γαλήνη—Ευνήματα—Ἀγάπη.
ΙΟΥΣΤΙΝΑ: Στὴ Λυδία.
ΚΡΑΥΤΗΣ ΠΑΡΟΥΤΗΣ: Ἐνα ὄνειρο ποὺ σβήνει. (Β' ἄρθρο).
ΜΙΧ. ΘΕΡΒΑΝΤΕΣ—Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ: Δὸν Κιχώτης (συνέχεια).
Ο ΝΟΥΜΑΣ: Φαινόμενα καὶ πράγματα.

ΣΟΦΙΑ ΛΑΖΟΠΟΥΛΟΥ: Τὸ κακό. (Τέλος)
ΔΥΣΣΗΣ ΜΑΡΜΑΡΗΣ: Εἰδωλολόγος.
Μ. ΓΙΝΗΜΑΤΟΣ: Σημάδια.
ΣΑΤΗΡΑΣ: Αἰσώπειοι μῦθοι.
ΑΣΠ, ΓΚΙΜ: Τὸ μουντὸ τὸ ἀκρογιάλι.
ΑΠΟ ΒΑΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΑΟΜΑΔΑ: Νεοελληνικὴ φιλολογία.—Ξένη φιλολογία.—Ἡ Κοινὴ γνῶμη. Χωρὶς γραμματόσημο.

ΣΤΟ ΦΙΛΟ ΜΟΥ

Ἄλλα τὰ ὠραία περνοῦν, φίλε, δωκάτω
Τὸ λουλούδι γλωμιάζει· ξεθωριάζει
Κ' ἡ χαρὰ τὸ κορίτσι τὸ δροσάτο
Παντρεύεται ἢ ἀπὸ θλίψη μαραζιάζει.

Τὸ πιὸ ὄμορφο τραγοῦδι τὸ σκουριάζει
Ἡ ἀνάσα τοῦ καιροῦ· ὁ ἀήτος γυρίζει
Τοῦ ὄνειρου, ντροπιασμένος, καὶ κουρνιάζει
Στὴν καρδιά, καὶ τὰ νύχια του τῆς μπήξει.

Ἐνα τραγὸ εἶναι, φίλε, κοιμητήρι
Τῆς ζωῆς τὸ περβόλι· δίχως δάκρυ
Καὶ τὴ φιλία ἄς τὴ θάψουμε σὲ μιὰ ἄκρη.

Παλιχαρίσια ἄς πιῶμε τὸ ποτήρι
Τὸ πιχρό· καὶ τὸ δρόμο πὰ ἄς βαδίσει,
Καθένας μας, ποὺ ἡ μοῖρα τοῦχει ὀρίσει.

ΓΑΛΗΝΗ

Χαρισμένο τοῦ ποιητῆ Λαύρα.

Μὰ κείνος ποὺ ἡ ζωὴ τὸν τρικυμίζει,
Καὶ σώσει τὴν ψυχὴ του ἀπ' τὸ χαμό,
Χιλιάκριβη γαλήνη ἔχει ἀποκτήσει
Ἄκόμα πιὸ βαθεῖα κι ἀπ' τὸν καημό.

Γιατὶ ὅσα ἡ αἰώνια θάλασσα σκεπάζει
Κάτω ἀπὸ τὰργυρά της τὰ νερά,
Τὰ νοιώθει ἐκεῖνος μόνο ποὺ κοιτάζει
Μὲ τὸ ἴδιο μάτι λύπη καὶ χαρὰ.

Παιδιὰ τῆς Γῆς, ποὺ φέρνει μας καὶ παίρνει
Δίχως σκοπὸ κι ἀπ' ἄγνωστη ἀφορμὴ,
Γινόμαστε τὴν ὥρα ποὺ ὁ ἥλιος γέρνει
Καθρέφτες τοῦρανοῦ γιὰ μιὰ στιγμὴ!

ΞΥΠΝΗΜΑΤΑ

Ποῖός εἶναι αὐτὸς ποῦχει καρδιά στὰ στήθη
Καὶ δὲν ξυπνᾷ τὴ νύχτα ἀπ' τὸ βαρὺ
Τοῦ πελάγου τὸ σάλο — ποὺ ἐκαυχῆθη
Πῶς τὴ γαλήνη του ἄλυτος θωρεῖ;

Στοῦ καταγάλανου οὐρανοῦ τὰ πλάτη
Τῆς τρικυμῆς λουφάζουν οἱ καημοί.
Ποῖον δὲν ξυπνοῦν τὴ νύχτα ἀπ' τὸ κρεββάτι
Τῆς θάλασσας οἱ μαῦροι στοχασμοί;

ΑΓΑΠΗ

Ἡ καρδιά μου εἶναι θλιμμένη,
Μὰ ὁ γιαλὸς λαμποκοπᾷ —
Πόση ἀγάπη εἶναι χυμένη
Στοῦ πελάου τὴν ἀγκαλιά!

Σὰ σμαράγδια, σὰν τοπάξια,
Σὰ διαμάντια στὸ νερὸ
Τῶν ἀνθρώπων τὰ μαρᾶξια
Νὰ χορεύουν τὰ θωρῶ.

Πόση ἀγάπη εἶναι χαμένη
Στοῦ πελάου τὴν ἀγκαλιά!
Ἡ καρδιά μου εἶναι θλιμμένη
Μὰ ὁ γιαλὸς λαμποκοπᾷ.

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

Οἱ λογιώτατοι, ὑπεραγαπῶντες τὴ γλώσσα, ὁμοί-
ζονε τοὺς φιλάργυρους, ὑπεραγαπῶντας τὸν πλού-
τον. Καὶ οἱ δύο τοῦτοι κάνουνε σκοπότους, ἐκεῖνα ποὺ
δὲν ἔπρεπε νὰ ἴναι πρῶα μέσατους. Καὶ οἱ δύο τοῦ-
τοι ἀπατώνται καὶ, στὴν ἀπάτητους, ζημιώνουνε τὸν
ἐαυτότους καὶ τὸν πλησίοντους.

Α. ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ

ΣΤΗ ΛΥΔΙΑ

Έχτες τὸ βράδι ἐστέναξα. Μὴν τ' ἀκουσες ;
Μέσα στὴ μοναξιά μου τὴ θλιμμένη,
Ἐάφνου ἢ ἀγαπητὴ μορφὴ σου ἐφάνηκε
περίλυπη, γλυκειά, συλλογισμένη.

Έχτες τὸ μεσημέρι ἐχαμογέλαδα.
Ἀγαπημένη μ', ὄμορφη μὴ μὲ εἶδες ;
Ἐάφνου ἢ μορφὴ σου μπρὸς μου ἐφανερώθηκε
λουσιμένη ἀπὸ τοῦ γέλου τις ἀχτίδες.

Κι ἀπὸ μακριά, κι ἀπὸ κοντὰ, καὶ πάντοτε :
Τ' εἶναι πού τὴν ψυχὴ σου ἔχει ὑφασμένη,
κ' ἔτσι πονεῖ μαζί μου, κ' ἔτσι χαίρεται
μὲ τὴ φτωχὴ ψυχὴ μου ἀνταγωνισμένη ;

Ὅμοια μὲ λύρα Αἰολικὴ πού ἀπάντησα
μιὰ χαραυγὴ στὸν ἔρημο τὸ δρόμο,
καὶ παίζει σιγανὰ κι ἀπαλοκρούεται
ἀφ' τ' ἀγριοῦ τὸν ἀνάλαφρο τρόπο.

Ληξούρι

ΙΟΥΣΤΙΝΑ

ΕΝΑ ΟΝΕΙΡΟ ΠΟΥ ΣΒΗΝΕΙ

B,

Οὔτε ἀπελπισία οὔτε ἀπογοήτευση πρέπει νὰ μᾶς κυριέψει. Ἴσια ἴσια ἢ ἀποτυχία πρέπει νὰ μᾶς κεντρίσει τὴν ὄρεξιν γιὰ τὴ δουλειά. Μὰ τὰ παθήματα πρέπει νὰ μᾶς γίνουνε μαθήματα γιὰ νὰ θεμελιώσουμε τὸ ἔργο μας στέρεο, ἀκατάβλητο, αἰώνιο. Ὑπάρχει ἕνας δρόμος, πού μπορούμε νὰ κολουθήσουμε γιὰ νὰ φτάσουμε στὸ σκοπὸ, δρόμος, εἶναι ἀλήθεια, στενός, ἀνηφορικός, πού χρειάζεται κάποιες θυσίες τοῦ ἐγωισμοῦ μας. Μὰ τί νὰ γίνῃ; Ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν Ἰδέα ἀπαιτεῖ νὰ ὑποχωρήσει ὁ ἐγωισμὸς μας.

1). Πρέπει νὰ τὸ πάρουμε ἀπόφαση πὼς στὰ μεγάλα πολιτικοκοινωνικά ζητήματα τὴ λύση δὲν μπορούμε νὰ τὴν ἐκβιάσουμε. Πρέπει νὰ μάθουμε νὰ δουλεύουμε καὶ νὰ περιμένουμε νὰ ὀρμάσει τὸ ζήτημά μας, πού σήμερα στέκεται καρπὸς ἄγουρος. Ἄλλο ζήτημα ἂν ἢ μεταρρύθμιση εἶχε τὰ μέσα νὰ ἐπιβάλλει τὴ λύση στὸ ἔθνος μὲ τὴ βίαια. Αὐτὸ θὰ μπορούσε βέβαια νὰ γίνῃ μόνο μέσα σὲ μιὰ ριζικὴ κοινωνικὴ μεταβολή. Σήμερα, καὶ μέσα στὸ ἀστικό σύστημα, πού διαθέτει ὅλα τὰ μέσα γιὰ μιὰ αποτελεσματικὴ ἀντίδραση, εἶναι ἀδύνατο. Ἄν ὁ ἀνατρεπτικὸς αἴφουνας κατεβεῖ καὶ στὸν τόπο μας, τότε θὰ μπορούσε ἢ μεταρρύθμιση νὰ σκεφτεῖ καὶ γιὰ μιὰ βίαιη ἐπιβολή, μὲ τὴν προϋπόθεση κάποιας ὀλικῆς διχτατορίας, πού θὰ τὴν χρησιμοποιούσε γιὰ φωτισμὸ τοῦ λαοῦ, διαδέχοντας γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ ὅλα τὰ μέσα πού μπορεί νὰ διαθέσει ἕνα κράτος.

2). Πρέπει νὰ ξεκαθαρίσουμε τίς ιδέες μας καὶ νὰ παρουσιάσουμε στὸ ἔθνος μὲ πρόγραμμα ὀρισμένη καὶ σταθερό. Ὅχι μικροπολιτικὲς καὶ μικροπονηριές. Ὅχι τρικλοποδιές. Νὰ ὀρίσουμε πρῶτα τὸ γλωσσικὸ τύπο. Ἡ μεταρρύθμιση νὰ μᾶς δώσει ἕνα γλωσσικὸ ἐπέδειγμα. Νὰ ξαίρουμε γιὰ πού πρῶτα θάγων-

στοῦμε. Νὰ ξαίρει καὶ τὸ ἔθνος ὄχι νὰ φρίσουμε τὸ παιδί μόνο του νὰ φτιάσει τὴ γλώσσα, θυσιάζε θεέ ! Νὰ ποτήσουμε καὶ κάποια τόμη, νὰ μάθουμε νὰ ὑποφέρουμε λιγάκι καὶ τὴν εὐθύνη. Ὅχι, νὰ ἢ δημοτικὴ, νὰ καὶ ἢ καθαρεύουσα. Διαλέξετε, ἀνακαταστήστε, φτιάξετε γλώσσα. Θέλει μῆλον ἔπαρε, θέλει κωδωνί. Ὅχι βέβαια ἔτσι. Ὁ κ. Τριανταφυλλίδης ἔχει πὰ συμπληρώσει τὸ σύστημά του. Λοιπόν, τί ἄλλο χρειάζεται ; Νὰ γραφοῦνε διβλία πάνω σ' αὐτὸ τὸ σύστημα. Ὅχι νὰ εἴμαστε μικτοὶ καὶ νὰ κωμωνάμαστε τὸν ἀγνὸ δημοτικιστὴ. Καὶ νὰ μὴ θυμώνουμε, δὲ μᾶς λένε πὼς ζήταμε νὰ ὑποσκάψουμε τὴν καθαρεύουσα. Νὰ τῶχουμε καὶ γιὰ καύχημά μας μάλιστα. Καὶ, τὸ σπουδαιότερο, νὰ ποφασίσουμε τί θὰ εἴμαστε. Ἀστοὶ ἢ σοσιαλιστὲς; Αὐτὸ εἶναι ἀπαραίτητο, γιὰτὶ ἀνάλογα μὲ τίς ιδέες μας θὰ εἶναι καὶ τὸ ἰδεολογικὸ περιεχόμενον τῶ διβλίων, καὶ αὐτὸ θάποτελέσει τὴ βάση ὅλης τῆς μεταρρύθμισης. Σοφὸ εἶναι βέβαια νὰ καρπώνεται κανεὶς τὰ κέρδη καὶ τῶ δυὸ ἰδεολογιῶν. Μὰ μεταρρύθμιση, πάνω σὲ δυὸ βάσεις, δὲν μπορεί νὰ στηριχτεῖ. Ἐγὼ βλέπω πὼς ἢ μεταρρύθμιση εἶχε ἐθνικιστικὸ χαρακτήρα καὶ γι' αὐτὸ τὴν εἶδαμε νὰ συνεργαστεῖ στενά καὶ μὲ ἀστικό ἐθνικιστικὸ κόμμα. Ἄν εἶναι ἔτσι, τότε ἢ ἔννοια τῆς Πατρίδας καὶ τῆς Θρησκείας δὲν ἀνέχεται κανεναν περιορισμὸ, καμιά νεωτερικὴ ἐρημνεία. Θέει ἢ μεταρρύθμιση νὰ ποτήσει ὀφελειότερο περιεχόμενον; τότε θὰ πάψει νὰ συνεργάζεται μὲ ἀστικά πατριωτικά κόμματα, γιὰ νὰ μπορεί, σὰ θὰ θγαίνει ὁ κ. Χατζιδάκης νὰ τὴν καταγγέλλει γιὰ ἀντιπατριωτικὴ καὶ ἀντιθρησκευτικὴ, νὰ ὑποστηρίξει ἀνετα καὶ ἀφοβα τίς ιδέες τῆς δίχως νὰ κρύβεται πίσω ἀπὸ τὰ δάχτυλά τῆς.

3). Ὑστερα ἀπ' αὐτὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ στηρίξουμε τὴ μεταρρύθμιση πάνω σὲ μιὰ ὀρισμένη κοινωνικὴ τάξη. Ἡ μεταρρύθμιση πού ζήτησε νὰ στηριχτεῖ πάνω στὸ Βενιζελικὸ κόμμα, ἔκανε ἕνα μεγάλο λάθος γιὰτὶ εἶναι κοινὸ μυστικὸ πὼς δὲξω ἀπὸ τὸν κ. Βενιζέλο, οἱ περισσότεροὶ φίλοι του εἶτανε ὀχτροὶ τῆς. Ὑπάρχει ὁμως ἕνα κόμμα, πού ἔχει ἀναγράψει ἐπίσημα τὴ δημοτικὴ γλώσσα στὸ πρόγραμμά του. Εἶναι τὸ Ἐργατοσοσιαλιστικὸ κομμουνιστικὸ κόμμα. Τὸ πρῶμα εἶναι ἀπλοῦστατο. Ἡ μεταρρύθμιση, ἀποῦ συμμορφωθεῖ πρῶτητερα μὲ ὅσα σημείωσα παραπάνω, ἔχει ἠθικὸ χρέος νὰ συμπράξει μὲ τὸ κόμμα αὐτὸ. Ἡ συμπράξη αὐτὴ εἶναι ἠθικὴ ὑποχρέωση. Ὁ δημοτικισμὸς δὲ θὰ θγει ἀπὸ τὴ σάλα τὴν ἠλεκτροφωτιστὴ τῆς ὁδοῦ Λέκκα. Θὰ θγει ἀπὸ τὴ σάλα τῆς ὁδοῦ Εὐριπίδου. Στὴν ὁδὸ Λέκκα, καὶ στὴν ὁδὸ Σταδίου, ἢμπορεῖ οἱ ἑκατομμυριούχισσες νὰ χερσοκροτοῦνε τὰ Σοβιέτ γιὰ νὰ διασκεδάσουν τὸ πείσμα τους ἢ τὴν ἀνία τους. Μὰ ὀποιος θέλει ἀληθινὰ νὰ δουλέψει, νὰ κατεβεῖ στὴν ὁδὸ Εὐριπίδου. Τὸ κόμμα ἔχει ἀνάγκη ἀπόλυτη ἀπὸ φωτισμένους προπαγαντιστὲς, πού νὰ προπαγαντίσουν καὶ νὰ ξηγήσουν ὅλα τὰ κεφάλαια πού κλείνει τὸ πρόγραμμά του. Ἐχει ἀνάγκη καὶ τὸ ἴδιο νὰ φωτιστεῖ, πού σήμερα φαίνεται σὰ νὰ μὴν ὑποπτεῖται μερικὲς μεγάλες ἀλήθειες. Κι' ἕνα ἀπ' αὐτὰ ὁ δημοτικισμὸς. Ἀφήστε τὸ ἄκαρπο, Ἀκαδημαϊκὸ κουνεντολόγιο, διῶξτε ἀπὸ κοντὰ σας τοὺς μικροκόνηρους, τοὺς καιροσκοποὺς, κι ὅλους ἐκείνους πού νομίζουν πὼς δημοτικισμὸς σημαίνει κανονικὴ ἔ-